

ZIYOVIDDIN MANSUR DOSTONLARIDA XALQ OG'ZAKI IJODI AN'ANALARI

Aliyeva Guljahon,
Namangan davlat universiteti,
Adabiyotshunoslik kafedrası,
stajyor o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Ziyovuddin Mansurning Namangan adabiy muhitidagi o'rni, qolaversa dostonlarida xalq og'zaki ijodi namunalarining qo'llanilishi, mavzu ko'lami, jamiyatda bo'layotgan voqelikdan olgan taassurotlari hamda shu voqelikka munosabati dostonlarida o'z ifodasini topganligi, so'z tanlash mahorati hamda asarlarining badiiyati haqida fikrlar boradi.

Kalit so'z: obraz, an'ana, adabiy muhit, usul, uslub, tizimli yondoshuv.

Аннотация: В данной статье рассматривается место Зиёвуддина Мансура в литературной среде Намангана, а также использование в его эпосе образцов народного устного творчества, объём темы, его впечатления от действительности в обществе и его отношение к эта действительность, выраженная в его былинах, существуют мнения об мастерстве подбора и художественности его произведений.

Ключевые слова: образ, традиция, литературная среда, метод, стиль, системный подход.

Annotation: In this article, the place of Ziyovuddin Mansur in the literary environment of Namangan, as well as the use of examples of folk oral creativity in his epics, the scope of the subject, his impressions of the reality in society and his attitude to this reality, expressed in his epics, There are opinions about the skill of selection and the artistry of his works.

Key words: image, tradition, literary environment, method, style, systematic approach.

O'zbek xalq ijodi juda boy. Xalq og'zaki ijodi keng tarmoqqa ega. Uning rivoyat, ertak, latifa, ibora, topishmoq, tez aytish, she'r kabi janrlari keng tarqalgan. Ularda dono xalqimizning o'gitlari, nasihatlari, xatolaridan olgan tajribalari o'z aksinitopgan.

Ziyoviddin Mansur dostonlarida xalq og'zaki ijodi namunalaridan mohirona foydalanilgan. Alla har bir xalq og'zaki ijodining qadimiy, betakror, yoqimli va keng tarqalgan namunasidir. Onaning qalb tug'yonini, mehr-muhabbatini va orzu-niyatini o'ziga singdirgan munis bir qo'shiq – bu alla. Ziyoviddin Mansurning "Onaginam, onajonginam" dostonida alla janridan foydalanilgan. Alla orqali onaning qanday buyuk kuchga, farishtadek qalbga egaligini ko'rsatilgan.

Alla-alla, bolam, alla, alla, bo'l bir olam alla, alla.

Bo'l iloho baxtinga baxti bekam alla, alla!

Allalayin bolamni, menchun tengsiz olamni.

Xudoyim, shu bolamdan yiroq et dard-u g'amni.

Xalqimizda eng quvonchli kunlarida o'lanlar aytiladi. Ularsiz to'ylarimizni tasavvur qilib bo'lmaydi. Lekin xalq ichida "teskari o'lan" degan atama ham bor. Yaqin kishisidan ayrilgan inson dardini ko'tarish uchun uni boshqalar bilan

bo'lishishiga to'g'ri keladi. Shunda ularni she'rga solib aytganlar. Dostonning 1-6 bo'limlari shunday usulda yozilgan:

Voy onam-ey, voy onam!

Daryo onam, soy onam!

Nahot sarv qaddingiz

Qaro yerga joy, onam!

Xalq og'zaki ijodida rivoyat janri juda keng tarqalgan. Ular turli joylarda tabiiy shart-sharoitlaridan kelib chiqib to'qilgan. Ularda haqiqatlar badiiy to'qimalar bilan boyitilgan holda yoki to'liq to'qimalar holida yaratilgan. Ziyoviddin Mansurning "Yakkatut manzumi" dostonida ham rivoyatlardan foydalangan. Bu doston muqaddas tut haqidagi doston.

Namanganning kunchiqarida Yakkatut degan joy bor. Bu joyning nomi muqaddas tutning nomi bilan ataladi. Tut haqida ko'p rivoyatlar bor. Ulardan birinchisini Abdusattor otadan eshitgan edi shoir. Uning aytishicha, tutga ilon ham chirmashmas ekan. Hayvonlar ham yaqin yo'lamas ekan, otlar oldidan sekinlashib o'tar ekan. Bir gal tutda tovuqni o'tirganini ko'rgan tulki ham unga oyoq bosmagan ekan. Sobiq tuzumda eskilik sarqiti deyishib, yiqitmoqchi bo'lganlar. Shunda g'aroyib voqea ro'y bergan ekan.

Yana bir rivoyatni bir choldan eshitgan ekan. U kishiga bobosi aytib bergan ekan. Tutda ilohiylik bor, deyishar ekan odamlar. Aytishlaricha, bu yerlarda qadimda daryo oqqan ekan. Goh-gohida qo'qqisdan suvi toshib, qirg'oqlarni va yonidagi qishloqni suv bosar ekan. Bir tomoni daryo, bir tomoni bog'. Juda so'lim ekan bu qishloq, lekin suv toshganda bu yerdagilarga juda qiyin bo'larkan. Ko'chib ketaydesa go'zal makoni, ko'chmay desa daryoning quturish xavfi... qishloqda shunday gap tarqabdi: tongda Xizr buva o'tib qoladi bu yerdan. Masjid so'fisi azon aytib turgan ekan. Cholni ko'rib, hush kelibsiz debdi. U tila tilagingni debdi. So'fi hushini yig'ib, qishloq ahlining dardini aytibdi. Hizr hassasini suqib ketibdi. Hassa o'sib yakkatut bo'libdi. Toshqinlar ham bo'lmay qo'yibdi. Shundan beri bu joy Yakkatut deb nomlanar ekan. Hamma uni Hizr ekan deb, muqaddas sanarkan.

Yana bir rivoyatni Luqmoni Hakim aytgan ekan. Tut juda noyob daraxt ekan. Ildizlari yerdagi zaxni ketkazar ekan. Mevasini qorinni to'q tutar, ko'p dardga davo ekan. Durday mevalariga tut pishig'ida ikki-uch bor to'ygan kishining tanasida dardg'ubor qolmas ekan:

Shifobaxsh bir meva hozirlar –

Mevalari misoli durlar,

Yesang singib naq iliklarga

Shifo bo'lar xastaliklarga.

Tut pishig'i chog'lar uch-to'rt bor

To'ygan tanda hech qolmas g'ubor.

To'rtinchi rivoyat: bir zamonlarda dovrug'dor bir Samadxon degan xoqon o'tgan ekan. U juda odil va xalqparvar hukmdor ekan. Yurtni adolatli boshqargani uchun el mehrini qozongan ekan. Bir kuni xoqon xafaqon kasaliga duchor bo'libdi. Dardiga davo topilmabdi. Kundan-kunga rangi sarg'ayib, holdan toyibdi. Shunday kunlarning birida xoqon tush ko'ribdi. Tushida daryo yoqalab borayotib yakka tutga ro'baro' kelibdi. Tutga chiqib silkitgan ekan, tagida duv-duv to'kilibdi. Xoqon rosa yebdi, lekin to'y mabdi. Xuddi sirli dori singari malham emish, yegan sari yoqarmish. Xon uyg'onib shoshilinch farmon beribdi:

Ahli olim, ahli ulamo, fuzaloyu barcha fuqaro,

Eshitmadim, demang, eshiting, uni darhol ijobat eting.

Kim hojarvor, kim rag'battalab, tez yo'l solsin daryo yoqalab!

Yakkatutning topsin tayinin, topsa unga zo'r rag'bar tayin!

Xoqondan olqish olish uchun hamma Yakkatutni izlab ketibdi. Xalqda izlagan ka'bani topadi, degan naql bor. Izlab-izlab oxiri tutni topishibdi va xoqonning og'zini yopishibdi. Sirli tutdan tanovul qilib, tuzalib ketibdi. Hatto yosharib ketibdi. Tutni olib kelganga bo'yi baravar tanga sochibdi. O'sha tutdan novda keltirib bog'igaektiribdi va nomini Samadxon tut deb qo'yibdi. Shu hududda dardmand bo'lganlar o'sha tutdan bahramand bo'lib shifo topibdi. Shundan keyin tutning dovrug'i olamga ketibdi. Qayerda Samadxon tut bo'lsa, u Yakkatutdan tarqagan emish.

Beshinchi rivoyat avvalgisining mantiqiy davomi. Qo'shni shoh xoqonning holini ko'rib, dilida bir niyat uyg'onibdi. Tutdan bitta qalamcha olibdi. Uni Shotutdeb atabdi. Yer tutni chunonam xohlab, tez orada shoxlab ketibdi. O'sha tutdan terib yeganning dardidan asar ham qolmabdi. Ittifoqo birdan shohga bir dard xuruj qilibdi. Kundan-kunga ozib, ko'zlari kirtayib qolibdi. Tabiblar davo topa olmabdi. Oxiri bir tabib chorasini topibdi. Ohu bolasini tutib, uning jonini bahridan o'tib, shotutning tagiga qonlating, debdi. Shotutning mevasidan bering. Tongda chiqib qarashsa, tutning mevasi qizqish tusga kiribdi. Mevasidan tanovul qilgan shoh davo topibdi. Shotut ham Yakkatutdan tarqagan.

Oltinchi rivoyat shu shohning qizi Marvarid sabab paydo bo'lgan Marvarid tut haqida. Shohning yakkayu yagona farzandi Marvarid palaxmonning toshi singari o'z uyidan uzoqroqqa tushibdi. U sevganiga turmushga chiqibdi. Uzoq yillar ahil-totuv yashashibdi. Lekin ularning farzandi bo'lmabdi. Bu holatdan ko'p tashvish chekib, armonlari ko'payibdi. Qilmagani qolmabdi ularning. Bid'at bo'lsa hamki parixonaga borishibdi. U bir Yakkatut degan joy bor, debdi. Shu yerga borish kerak degandan keyin o'sha joyga boradigan bo'lishibdi. Shunda ota qiziga borsang o'sha yerdan tutdan novda kesib kelib, hovlingga ekib qo'y, debdi. Bahonai sabab bo'lib Marvarid

ham ona bo'libdi. Yakkatutdan keltirilgan novdadan o'sgan tutni Marvarid tut deb atashibdi.

Yettinchi rivoyat. Bobur talato'p, ur-sur chog'larda Andijondan Axsiga ota qabrini ziyorat qilish uchun keldi. Qur'on tilovat qilgandan keyin ko'ngli Safed Bulonga sayr istadi. Daryo yoqalab borar ekan Yakkatutga duch keldi, unga ot- ulovini bog'lab, bir muddat dam oldi. Bu tut haqida eshitgan edi.

Emish shu tut bersa gar madad,

Bo'larkan har tilak ijobat...

O'zing shohid, shu qutlug' daraxt –

Ya'ni Xizr tashlab ketgan baxt

Sabab bo'lib ochilib yo'lim

Baland bo'la boshlasa qo'lim.

Shunday niyat qilib tutdan novdalar kesib olibdi va Safed Bulonga borganda qalamcha qilib suqib qo'yibdi. Bobur bois o'sha taraflarga tut tarqab ketibdi. Aytishlaricha Bog'i Boburga ham bu tutdan novdalar oldirib ketib ektirgan emish. Lekin qalamchalar ko'karmabdi. Bu holat bir necha bor takrorlanibdi. Demak Turon tuprog'i bo'lmasa ko'karmas ekan- da.

Sakkizinchi rivoyat. Qish faslida ilgaridan Yakkatutda ko'pkari bo'ladi. Ot poygasi rosa qizirkan. To'lan degan chavandoz yigit juda epchil va chopqir ekan. Hech kimni o'ziga yetkazmas ekan. Hatto cho'loq otni minsa ham, g'oliblikni qo'ldan bermas ekan. Shuning uchun ko'pchilik to'lansiz chopsak der ekan. Har safaruloqni qo'lga kiritaverganidan alp deb nom qozonibdi. Yillar o'tsa hamki, qarisa ham, kuch uni tark etmabdi. Bu holning sirini bir merov yigit, merov bo'lsa ham sinchkov yigit havas qilib so'rabdi. Qanday otni minsangiz ham, g'alaba sizniki bo'ladi, qanday? To'lan sirni ochibdi:

Oxir sirni ochmish alp To'lan,

Gap otdamas, qamchida ekan.

Ya'ni debdi: – Qamchi dastasi

Ulug' Xizr buva hassasi.

Bo'lgan Yakkatutning shoxidan

Chin Baraka-qutning shoxidan.

To'qqizinchi rivoyat kalonqand haqida. Qandolatchi Kalon yakkatutning mevasidan shinni tayyorlab dovrug'i chiqqan ekan. O'zgacha bir layoqat bilan tabobat bilan shug'ullanarkan. Huddi novvotga o'xshagan kalonqand tayyorlabdi. Boshqa qandlar kamyob chog'lar kalonqand juda talabgir bo'libdi. Xalqimizda eson- omon tut pishig'iga yetib olsak degan gap yuradi. Ocharchilik yillari ham shu tut ozuqa-malham bo'lgan. Hozirda kalonqandni qalan qand deb aytishadi.

O'ninchi rivoyat shoirning tushi haqida. Bir kuni shoir tushida sozanda Ro'zimatxon usta va Kamoliddin hofiz ikkisini ko'ribdi. Ular jannatda yurishgan emish. Ro'zimat mashshoqning qo'lida ajib jilvador tor bor ekan. Tor odatdagilardan tamoman boshqacha emish. Bir sayratib, so'ngra hofizga hadiya qilibdi. Xuddi toy mingan boladay xursand bo'lganidan og'zi qulog'iga yetibdi. Torni asta zavq bilan chertib, sayratib, jannat ahlini o'ynatibdi. Hurlar kelib raqs tushishibdi. Hofizga yuksak baho berib, qarsak ustiga qarsak chalishibdi. Hofiz kuylaganda bulbullarning ovozi o'chib qolibdi. Ahli ulus lol qolib turganda bir mo'jiza ro'y beribdi. Bittabulbul soziga qo'nib, jo'r bo'lib kuylay boshlabdi – qo'shilib sayray boshlabdi. Shu choq birdan Mullaboy hofiz o'g'li G'ani Kamoliddinga razm solib, yoniga kelib quchibdi. Bu tor – o'sha biz bilgan Yakkatutdan yo'nilgan dedi. Ro'zimat ota ham bosh ilg'adi va ularni boshlab ketdi.

*Bu – rivoyat. U bir tushga xos,
Lek tush bo'lmas bo'lmasa asos.*

O'n birinchi rivoyat gapga ko'p chechan Asraboyev Mamatxojidan: Aytishlaricha, bu xos rivoyat otasidan meros. Shohlar kelib ketaverarkan, shoh ham o'tarkan, gado ham. Bu aylanuvchi charxpalak dunyo hech kimga vafo qilmas ekan. Ota-ona bolam derkan, bola bola-chaqam derkan. Bu hol Odam Atodan meros ekan. Chunki Odam Atoning ham, momo Havoning ham ota-onasi bo'lmagan. Bizda tamom boshqacha holat, biz hammani o'ylaymiz.

*Biz o'ylaymiz hamma haqida,
Qayg'uramiz omma haqida,
Ota-ona, bolamizni ham,
Tog'a, jiyan, holamizni ham
O'ylagaymiz to bor tanda jon,
Chunki bizlar insonmiz, inson.*

To'y-ma'raka bizsiz o'tmaydi. Inson to'qlikni ham ko'tarolmaydi, yo'qlikniham. Tinim bilmay ishlab, o'tib ketarkanmiz, gohida beiz, goh iz qoldirib. Yegan ham, yemagan ham; degan ham, demagan ham dunyoga ustun bo'lmas ekan. Lekin kim elni o'ylab yashasa, nomi o'chmas ekan.

*Bo'lmasa ham olamga ustun
Kim yashasa el-yurt uchun,
Odamlarga rizq bersa agar,
Bahra olib yashasa bashar,
Misli umri boqiy Yakkatut,
Bo'lmas ekan nomi hech unut.*

O'n ikkinchi rivoyat o'zbeklarning Yakkatutga o'xshashligi haqida. Bosh ko'tarsa, hech bo'lmaganda sallasi ketgan, ne-ne og'ir damlarga guvoh bu xalq.

To'kin bog'ga yaqinlasholmay, erkin yasholmay, bir jonzotday zo'rga kun ko'rib yashagan millat bu. Kaltaklanib, kaltaklanib, Haqdan panoh so'rab, qo'llari bog'lanib, dillari dog'lanib yashagan. Puch va'dalar berib, mevalari terib ketilgan. Erk-u- o'zlikka umid qilib, bo'ronlarda egilmay, boshini mag'rur tutgan o'zbek bu. *Tanasida o'qlar izi bor,*

*Xun bag'rida do'qlar izi bor –
Yurak-bag'ri qon bo'lib ketgan,
Dunyo bo'ylab sochilib ketgan,
Tun o'tib, tong otib nihoyat,
O'zligini topdi nihoyat.*

*O'zbeklarga o'xshar Yakkatut,
Yashnagan va yashnar Yakkatut!*

Xotima:

*Xullas, do'stlar! Bizning Yakkatut
Bo'lsin sizlar uchun ham pakka tut.*

O'zbek xalq og'zaki ijodida latifa janri ham keng tarqalgan. Uch-to'rt kishi to'plangan joyda, albatta, latifa aytish boshlanadi. Turli qochirim gaplar bilan insonlardagi noto'g'ri xatti-harakatlar ustidan kulishgan. Yoki vaziyatdan mohirona chiqishgan. Latifalarda o'zbek xalqini milliy qahramoni afandi obrazi qatnashadi. Afandi o'zining hozirjavobligi, uddaburonligi va adolatliligi bilan mashhur obraz. Ziyoviddin Mansurning dostonlarida latifalardan ham foydalanilgan. Masalan: "Istiqbol yo'li" dostonida.

Sodda Afandisi gap

Gapirganda, yorab!

G'ussalarni qilgan daf

Shunday handondir o'zbek:

Keksa bir afandi shunday debdi: – kuchim yoshlarday o'sha-o'sha. Qirchillama qirq yoshimda hech tolmasdim, lekin bir tegirmontoshni sira siljitolmasdim. Hozir sakson yoshda bo'lsam ham, hamon yoshman. Bunda isbot o'sha tegirmontoshni hamon siljitolmayman.

„Ayolning qirq joni tavsifi" dostoni rivoyat shaklida yozilgan.

Xalqimizda ibratli hikmatli so'zlar ko'p. ularning zamirida ulkan tajriba, pand-nasihati yotadi. Dono xalqimizda, ayolning qirq joni bor, degan naql bor. Bu naqlning tagida ayol zoti ham ona, ham ayol, ham singil, ham farzand, ham kelin, ham oshpaz, ham farrosh, ham ustoz, ham advokat kabi vazifalarni beminnat bajaruvchi kuchli matonat egasiligi yotadi.

Bir zamonlar xudo borliqda dunyoni yaratibdi. Unga chiroy bo'lsin deb Odam Atoni yaratibdi. Tanho Odam Ato turib, yurib, o'tirib oxir zerikibdi. Shunda egam

Odam Atoni juftlash uchun chap qovurg'asidan Momo Havoni yaratibdi. Nimaga chap qovurg'asidan, qoyil Egam, axir chap qovurg'a yurakka yaqinda. Qovurg'adan yaratganning o'zi yetarli emas edi. Shunda Egam bir chiroyli oyjamolni yaratay deb, sayqallash uchun qirq unsur qo'shibdi. Dastlab oyda ko'rk-tarovatni olibdi. Keyin quyoshdan otash-haroratni olibdi. Arshdan sarishtalikni, farishtadan farishtalikni olibdi. Tog'lardan bardoshni olibdi:

Olib yuksak tog'lar bardoshin,

Bermish unda qanoat qilib.

So'ng boshiga palaxmon toshin

Baxsh aylamish saodat qilib.

Shoir shu joyda qiz bola palaxmon toshim – qayerga tushsa, o'sha joyda palak otadi, degan naqldan mohirona foydalangan.

Haq chamandan xush bo'yni va chiroyni olibdi. Shu ikkisi bilan ayol to'lin oydek bo'libdi. So'ngra asalaridan bol olibdi va ayol boldek shirin bo'libdi. Bol deb yeb qo'ymasinlar deb, tiliga picha zahar surtib qo'yibdilar. Vasliga to'ymasin debishq degan gavhar qo'shibdi. Arzchi, rashkchi bo'lsin deb chayondan nish olibdi, echkidan javrashni, ilondan avrashni olib qo'shibdi. Yuksaklarga uchgan burgutdan tirnoqlarini olibdi.

Shoyad oltin etsa, deb mamnun,

Uzuk taqmish barmoqlariga.

Qadrin yana oshirmoq uchun

Baldoq ilmish quloqlariga.

Qarang, ayol zoti oltin-tillaga o'chligi, bezaklar uni befarq qolmasligini chiroyli usulda ta'riflangan. Yana kerakli joyda sherday kuchli va qo'rqmas, o'zi esa quyonday muloyim va qo'rqqoq. Bu ayollarning asosiy hislati. Chunki yaqinlari uchun, farzandi uchun jonidan ham kechadi, lekin o'ziga kelganda zaifadir. Dostonda uning bu hislatlarini sher va quyondan olingan deyiladi. Vafodorlik, beozorlik va ohuday xurkaklik yana bir fazilatlaridan biri.

Itidan olmish vafodorlikni,

Hurkaklikni ohudan olmish.

Musichadan beozorlikni,

Tishlarini dur-injudan olmish.

Yanog'ini loladan, qirmiz dudog'ini, g'unchada, qovog'ini egiz bodomdan olib ayolni gulbadan qilibdi. Iqbolida timsol bo'lsin deb, baxtida qulochi yetmasin deb otning yolidan taqimini o'padigan soch sovg'a qilibdi. Ko'zlariga munchoq qadabdi. Lablariga gilos surkabdi. Borliqdagi eng muattar iforni va qumri, bulbuldan ohangdor kuylar beribdi. Kamalakdan rang olib, jilo va jannat gullaridan chiroy beribdi.

Manglayida porlatgich nurni

Ayol yashnab, tovlanmish yal-yal.

Qalbga jo etgan susurni

Yana ham u bo'lmish mukammal.

Xullas, voqif bo'ldingiz sirdan,

Asli eng zo'r mo'jiza bu ish –

Ozmas, ko'pmas qirq unsur dan

Ayolning qirq joni yaralmish.

Shu joyda shoir ajoyib bir o'xshatish qilgan: bolday shirin va zaharday achchiq. Ayol mukammal zot, lekin afsus bir holat bor, deydi. Salgina zavq, salgina xatar bor. Biriga bol ko'proq, biriga zahar ko'proq qo'shilib qolibdi. Shirinlari shirindan-shirin, achchiqlari achchiqda-achchiq.

Yana bir gap: asli xotindan qo'rqmas erkak borligi gumon. O'ylab ko'ring, bitta jon qirq jonni yenga oladimi. Yaratgan Egam dono ayolga vafoni, nodoniga jafoni berdi. Yana iltifot qilib, o'g'il-qizlar yaratmoq baxtini berdi.

Havoyilik bo'lmish shundan zeb,

Shundan ismi atalmish Havo.

Xalqda doimo erkak oilaning boshi bo'lsa, xotin bo'yni degan naql ko'p ishlatiladi. Ayollarga oqilalik va farosatlilik berilgan. Aytishadiku, erni er qilgan ham xotin, qaro yer qilgan ham.

Havo ko'rkini ko'riboq Odam,

Yoniga chorlab bir imo qilmish.

Momo Havo eshilib shinam,

– O'zing kel! – deb tamanno qilmish.

– Kel-e! – deya do'q urganda-ku,

Kelardi u – turgandi zo'rg'a.

Odam Ato do'q urmabdi-yu

Chopib bormish misoli yo'rg'a.

Shoir kitobxonga ayollarni qanchalik mukammalligi, uning qancha kuchga egaligini, uni olloh bekamu-ko'st yaratganligini juda muvofiq keluvchi o'xshatishlar bilan ta'riflagan. Ayolarga tan bermoqlik, uni asrab-avaylash bizda Odam Atodan meros demoqchi bo'ladi.

Ko'rinadiki, xalq og'zaki ijodiga xos ruhiyatni yozma adabiyotga kirib kelishi birinchidan ko'p asrlik tajribalarga murojaat sifatida ko'rinsa, ikkinchidan ijodkorning badiiy mahoratini belgilab beruvchi omil sifatida ham yuzaga chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ziyovuddin Mansur, To'tiyo, Toshkent, „Sharq“ – 2008
2. Ziyovuddin Mansur, Quyosh hayqiriqlari, Toshkent, „Sharq“ – 2019
3. Erkin Xudoyberdiyev, Adabiyotshunoslikka kirish, Toshkent, „Sharq“ – 2008
4. To'xta Boboyev, Adabiyotshunoslikka asoslari, Toshkent, „o'zbekiston“ – 2002